

**HELSINGFORS SVENSKA
MARTHAFÖRENING**

ÅRSBERÄTTELSE

FÖR ÅR 1943

Helsingfors svenska Marthaförenings årsberättelse för år 1943.

Ännu ett krigsår — men ett år av nåd för vårt fosterland. Ute i världen rullar kriget skoningslöst fram, lämnande bitter sorg och förödelse i sina spår. Vårt eget land är en vaktpost i Norden och våra män och söner, våra fäder och bröder stå vakt vid våra yttersta positioner.

Vi stå i vår Marthagärning i de enskilda hemmen i samhällets tjänst, beredda att bära vår andel i de uppoffringar, som kräves av envar i svåra tider.

Sorgen och saknaden är tung i många hem, men må vi ej glömma att vara tacksamma för vad vi ännu ha kvar. I förtröstan på den Högstes hjälp vilja vi tro på en ljus framtid. — Ringa är envars förmåga, men med stark samhörighetskänsla och god vilja kan mycket åstadkommas.

Inom vår förening har verksamheten fortgått i det närmaste såsom tidigare. Kretsmöten ha hållits och kurser ha anordnats. Genom att anordna undervisningskurser har föreningen önskat stå även den stora allmänheten till tjänst. Bland de i det närmaste ettusen deltagare, som under året besökt kurserna, äro drygt två tredjedelar deltagare som stått utom Marthas led. Marthorna ha jämsides med kurser åtnjutit undervisning inom kretsarna. Många äro de deltagare, som efter kurserna anslutit sig till Martha och kommit in i vår ring.

Föreningens verksamhet har ytterligare utvidgats i det att en ny krets startats på Drumsö. Inom kretsarna Hemgården och Åttan ha Flickmarthakretsar startats. Redan tidigare ha Flickmarthakretsar varit i verksamhet inom Glimten och Vecko-fröjden.

Medlemsantalet.

Helsingfors svenska Marthaförening räknar nu 2.191 medlemmar, av vilka 1.928 äro inskrivna som kretsmedlemmar och 263 äro understödande medlemmar.

Verksamheten inom kretsarna.

Under år 1943 ha 261 veckomöten och 34 större samkväm ägt rum inom föreningens 13 kretsar, av vilka 4 sammankommo i Hemvrån. Flera av de kretsar, som ha sina möten förlagda till olika delar av staden, ha fått disponera salar i skollokaler. Bikupan och Glimten i Bangatans folkskola, Fredriksbergskretsen i lägre folkskolan i Fredriksberg, Hemgården i Nya svenska folkskolan i Vallgård, Kottby-Martha i finska folkskolan, Väinölägatan 8, Ringblomman och Åttan i Kronohagens svenska folkskola. Munksnäs Marthakrets i folkskolan vid Bredviksvägen, Drumsö kretsen hade sitt första möte i Drumsö folkskola. De kretsar, som haft sina möten på annat håll, ha dock sammankommit en gång i månaden i Hemvrån. I kretsarna finnas medlemmar som äro bosatta så långt som i Åggelby, Kottby, Marudd, Brändö, Blåbärslandet, Drumsö m. fl. förorter. Kretsmedlemmar som bortflyttat och nu äro bosatta i Pojo, Lovisa, Jyväskylä, Seinäjoki och Sigtuna erlægga fortfarande sin medlemsavgift och önska kvarstå i sin krets.

Trots att krigets mörka skugga fortfarande vilar tungt, kanske tyngre än någonsin över oss, har dock kretsverksamheten regelbundet kunnat fortgå och mötena ha lyckligen undgått att ofta bli störda av alarmsignaler. Några kretsar ha under året haft sina möten endast två gånger i månaden, då däremot de övriga sammankommit varje vecka. Som naturligt är, ha kretsmötena varit mindre besökta än tidigare på grund av mörkläggningen, osäkerheten på gatorna och alarmhotet, som avskräcker många från att gå ut efter mörkrets inbrott. Men samförståndet, enigheten och hjälpsamheten ha varit anmärkningsvärt goda inom kretsarna. — I alla kretsar har det funnits en skara trogna medlemmar som vecka efter vecka funnit vägen till sin möteslokal och där genom sin trofasthet och tappra förtröstan kunnat ge varandra hjälp och stöd i den tunga tid vi nu genomleva.

Sammanlagt ha 175 föredrag och diskussionsreferat hållits. *Föredrag:* Bland föredrag som hållits vid veckomötena må nämnas: Fredrika Runebergs biografi, Runebergska och Tengströmska

släkterna, Fredrika Runebergs ungdom, När Fredrika Bremerstoden avtäcktes i Stockholm, Selma Lagerlöfs barndom, Selma Lagerlöfs Mårbacka och Jerusalem, Minna Canths ungdom och Minna Canth som författarinna, Anna Maria Lenngren, Hans Christian Andersen, kyrkmålaren Michael Toppelius, Carl Ludvig Engel, von Döbeln, Borgå anekdoter från Runebergs tid, Hjalmar Procopé, Emma Irene Åström, Ludvig van Beethoven, Vår svenska psalmbok, Det gyldene evangelium, Den heliga Birgitta, Nådendal 500 år. Gentneraltaret, Egypten, Kvinnorna i Burma. Dikter som inspirerats av våra krig under 600 år, Nordens enhet, Vad Norge gjort för Finland, Norges historia, Danmarks historia. Intryck från en flera månaders vistelse i Sverige. Livet i det gamla Helsingfors. När Sveaborg bombarderades för 100 år sedan, Röda korsets tillblivelse, Röda korsets skapare Henri Dunant, Röda korsets fest i Engelbrektskyrkan i Stockholm, Kumlinge prästgård, Auktoritet och frihet i uppfostran, Familjen Acke, Amerika och amerikanarna före kriget, Danmark av i går och i dag, En resa till Danmark. Hitler och hans medhjälpare, Ur vår kamp, Upplevelser i front och fält, En jul vid fronten, En resa till Syväri-fronten, Lappländsk rapsodi, En gammal släktgård och dess historia, Evakuering från Tammerfors, Heminredning i forna tider, Ett landsbröllop, som varade i dagar tre, Sjömansvisor, Grannhjälpen, Hembiträdesutbildning och husmodersexamen, Hemsysterskolan i Hindhår och det nystartade spädbarnshemmet, En resa till Åland och Marthastugan där. Sparande och livförsäkring. Aina Cederbloms verksamhet vid utspisning av c:a 300 personer dagligen i baracken i Djurgården. Som husmor i ett kvinnligt arbetsläger, Huru jag förvärvade guldspaden.

Referat: Referat av ordförandens för Danmarks husmoderförbund tal på Nordens dag. Eleonor Lilliehööks och Alvar Myhrdahls hälsning och uppmaning till gemensamt arbete mellan nordens folk. Marthas Centralstyrelse- och distriktsförbundsmöte på Högvalla. A.B. Högvallas 25-årsjubileum. Hushållslärarinnornas studiedagar. De sociala dagarna i Helsingfors.

Diskussioner: Bland frågor som diskuterats må nämnas: Religiösa frågor, Barnavårdsfrågor, Flicka eller gosse, Trotsåldern hos barn. Huru kunna vi äldre hjälpa nutidsungdomen, Landsungdomens inflyttning till städerna. Ungdomens förvildning, Våra giftasvuxna barn, Frågan om hemhjälp. Huru ordna frukosttimmen? Hemmahustruns ekonomiska problem, Frågor berörande samhället, familjen och ekonomin under rubriken:

Vad skulle ni göra? Dagens mest aktuella frågor och husliga spörsmål ha ofta dryftats. Frågor som behandlats i föredrag ha följts av diskussion.

Aktuell rundblick, »veckans vackraste bit», praktiska kvarten och »små rön i hushållet» äro uppskattade programnummer på kretsmötena. Frågesporten har omfattats med stort intresse. I kretsen Glimten hade ordföranden efter ett föredrag om Vårt statsskick, som fröken Hedvig Bjurström hållit i kretsen, formulerat 36 frågor om detta ämne till följande möte. Den segrande sidan vann med 14 poäng av 18 möjliga, vilket visar, att medlemmarna med berömvärd uppmärksamhet åhört föredraget. Även andra medlemmar inom kretsarna ha sammanställt frågor för frågesport förutom de frågesatser *Vet ni?* som erhållits från förbundet. Mötesprogrammen ha ytterligare upptagit högläsning, recitation, musik, kör- och allsång, praktiska demonstrationer m. m. *Bokringar* finnas i Dagmarkretsen och Glimten. *Sångkörer* finnas i Bikupan, Dagmarkretsen, Dagmarkretsen, Fredriksberg, Tölökretsen och Åttan.

Flickmarthornas verksamhet.

Under året ha två nya Flickmarthakretsar startats, nämligen inom kretsarna Hemgården och Åttan. Glimtens och Veckofröjdens flickmarthakretsar startades 1942.

Sammanlagt finnas nu 65 flickmarthor i föreningen. Om verksamheten skriver Veckofröjdens Flickmartha-ordförande, Marita Forsblom:

»Arbetsprogrammet har varit omväxlande. Vi ha haft flera diskussioner om vilka program vi kunde ordna, för att få det trevligt och för att alla skulle trivas. Vidare ha vi diskuterat böcker, hushållsfrågor m. m. Diskussionerna ha nog gått ganska trögt, men alla ha väl varit rädda att yttra sig. Vi ha också läst flickböcker och haft frågesport av olika slag. Flickorna ha arbetat på egna arbeten och till påskmarknaden.»

På årets påskmarknad hade flickmarthorna eget stånd med egenhändert tillverkade saker. I detta stånd såldes dockor, bilderböcker, som de själva klistrat, bokmärken, bakverk m. m. Behållningen blev god. Glimtens flickmarthors inkomst steg till mk 1.000: 25 netto, Veckofröjdens till mk 536: —. På våren anordnade flickmarthorna en gemensam fest mot entré och skaffade sig ytterligare förstärkning till sin kassa.

På Svenska dagen hade Glimtens flickmarthor satts i tillfälle att under skolkökslärarinnan *Alli Janssons* ledning i hennes skolkök få tillreda åt sig en festmåltid, bestående av köttbullar med potatis och formbröd samt glace med bakelser. — Julfesterna firade Flickmarthorna gemensamt med de stora kretsarna och bidrogo till programmen. Detta ha de även tidigare gjort vid moderkretsarnas möten.

Samlingstillfällen.

Föreningens årsmöte hölls den 31 januari i Svenska Privata Läroverket för flickor, Kyrkogatan 10. Ett stort antal intresserade medlemmar hade infunnit sig till mötet. Föreningens ordförande, fru *Aili Wessberg*, hälsade alla varmt välkomna och framhöll, vilken stor uppgift vi som marthor ha i dessa tunga tider. Fru Wessberg ägnade de medlemmar, som under året avlidit, varma minnesord och framhöll, att bland dessa fru *Lilly Weber* varit en av pionärerna i Martharörelsen.

Efter de sedvanliga årsmötesförhandlingarna vidtog ett samkväm med program. Glimtens ordförande, fru Margit von Willebrand-Hollmerus, hade sammanställt en charad som framfördes i flera vackra tablåer av kretsens medlemmar. Glimtens flickmarthor spelade en sketch »Syskon» av Margit von Willebrand-Hollmerus och flickmarthor från Veckofröjden och Glimten dansade några blomsterdanser. Mötet avslutades med Vårt land och Bevara Gud vårt Fosterland.

Svenska dagen firades detta år med en gemensam fest för svenskar i huvudstaden i Mässhallen. Marthorna anordnade därför ingen särskild fest, utan deltog talrikt i den gemensamma festen.

Brunakärr koloniträdgårds 25-årsjubileum. I augusti firade Svenska Kvinnoförbundet, Fylgia och Martha gemensamt 25-årsminnet av koloniträdgårdens tillblivelse. Från stadsmyndigheternas och koloniträdgårdarnas sida frambars varma hyllningar och samtliga talare framhöll, att den banbrytargärning Brunakärr koloniträdgård bär vittne om, haft stor betydelse för uppkomsten av en koloniträdgårdsrörelse i Finland. Tal hölls av Marthas ordförande, fru Aili Wessberg, av Svenska Kvinnoförbundets ordförande, fröken Bertha Tabelle, samt av herrar Fälth och Eriksson från Fylgia.

Den 16 maj anordnades i Hemvrån en hyllningsfest för fru *Natte Ruotzi* på hennes 70-årsdag.

Samlingstillfällen inom kretsarna.

Förutom julfester och Runebergsdagen har Nordens dag firats inom kretsarna. *Kottby Martha* har firat sin 10-årsfest och en fest till förmån för sin »gudson». Tölökretsen har anordnat en fest för sin förra ordförande *Hanna Hagbom* med anledning av hennes 70-årsdag. Till denna fest hade kretsen inviterat Brunakärrskolonister.

Hemgården hyllade sin ordförande, fru Ellen von Weymarn, med en fest i anledning av att hon den 14 december varit ordförande för kretsen under 20 år.

Veckofröjden har anordnat en dansk afton, från vilken en hälsning tillsändes fru *Katrine Kjaer*, en varm Finlandsvän i Danmark, som hade vänligheten besvara den med en skildring av sin verksamhet för finländska barn i Danmark. Också en musikafton har anordnats inom Veckofröjden.

Åttan har anordnat en Beethoven-afton.

De kretsar, som ha sin verksamhet förlagd ute i stadens skolor, ha haft ett möte varje månad i Hemvrån. Dessa möten få vanligen en mera festlig prägel. Ofta inbjudas gäster från andra kretsar till dessa samkväm.

Kurser, demonstrationer och kristids-rådgivning.

Kristiden ställer stora krav på husmödrarna och deras för-måga att klara de många uppgifter som höra till hemmets skötsel. Knappheten på livsmedel, som tidigare allmänt förekommo, har gjort det nödvändigt att i högre grad utnyttja sådana, som äro mindre kända och om vilkas tillredningssätt kunskap sak-nats. Bristen på nödiga beklädnadsartiklar, på husgeråd, ren-göringsmedel m. m. bidrager till, att det uppstår många problem som måste lösas. För att i någon mån bistå husmödrarna såväl inom som utom Marthas led, har föreningen anordnat olika kurser, som omfattats med stort intresse. 977 personer ha besökt föreningens kurser.

Bland praktiska kurser må nämnas:

Kurs i klädvård.

En kurs i klädvård anordnades i Elektricitetsverkets matsal under tiden 1—12 mars. Programmet upptog:

Hälsningsord, ordf. i Helsingfors svenska Marthaförening fru Aili Wessberg.

Nuvarande beklädnadssituation. Föredrag av en repr. för Folkförsörjningsministeriet.

Hemslöjd i vår tid. Föredrag av ekonom Astrid Sandholm.

Gör tofflorna själv. Demonstration av fil. mag. Elli Saurio.

Också fötterna måste skötas. Undervisning av fotspecialisten Eugenie Paulus.

Vår- och sommarkläder av gammalt material. Demonstration av handarbetslärarinnan Gunvor Silander.

Praktiska tips för dem som sy själva. Demonstration av handarbetslärarinnan Asta Jansson.

Skovård. Undervisning av konsulent Greta Lönnqvist.

Gör gamla strumpor användbara. Undervisning av handarbetslärarinnan Gerda Sandberg.

Väskor av papperstyg. Undervisning av handarbetslärarinnan Gerda Sandberg.

Huru pressa vi våra kläder? Undervisning av skräddarmästare Oskar Lindfors.

Varje-dags-jacka. Demonstration av friherrinnan L. Wrede.

Vården av herrskjortor. Undervisning av handarbetslärarinnan Asta Jansson.

Garderobvård och bekämpande av mal. Undervisning av handarbetslärarinnan Birgit Palmgren.

Spara tvätt och tvätta rätt. Undervisning av hushållslärarinnan Maj-Lis Nyberg.

Hur unga mödrar löst problemet med smättingarnas kläder. Undervisning av handarbetslärarinnan Asta Jansson.

Kursen besöktes av 49 deltagare.

Kurser i tillverkning av tofflor och tallukkor.

Under året har anordnats 10 särskilda kurser i tillverkning av tofflor och tallukkor. Undervisningen har handhåfts av handarbetslärarinnorna *Gerda Sandberg*, *Thyra Forsberg* och fröken *Hilla Strömborg*. Kurserna som voro förlagda till Sociala museet och Hemvrån besöktes av sammanlagt 154 deltagare.

Kurser i odling och användning av sockerbeter.

Två kurser i odling och användning av sockerbeter anordnades under maj månad i Hemvrån. Undervisningen handhades av trädgårdskonsulent *Elisabeth Koch* och skolkökslärarinnan *Märta Schauman*. 157 deltagare besökte kurserna.

Demonstrationskurser i matlagning.

5 demonstrationskurser med undervisning i bakning, matlagning och beredning av enkelt julsnask m. m. ha anordnats i Hemvrån. Kurserna ha besökts av sammanlagt 617 deltagare. Undervisningen har meddelats av skolkökslärarinnorna *Alli Jansson, Tora Lindroos, Gunilla Hortling, Märta Schauman* samt av hushållslärarinnorna *Svea Enroth, Arla Stude* och *Ida Smeds*.

»Praktisk kvart».

På initiativ av föreningens ordförande infördes under senaste år en så kallad »Praktisk kvart» i kretsmötenas program. Denna avser att underlätta kretsordförandenas arbete med att anskaffa program till mötena och att hålla marthorna underkunniga om aktuella spörsmål rörande matlagning, bakning, konservering, klädvård m. m. »Praktisk kvart» har hållits inalles 67 gånger av följande lärarinnor och konsulenter: *Alli Jansson, Tora Lindroos, Gunilla Hortling, Märta Schauman, Signe Bäckström, Svea Enroth, Asta Jansson, Birgit Palmgren, Maj-lis Nyberg, Rosmarie Bäck, Gunvor Lundin, Ida Smeds*, samt av fru *Greta Bjurström* och fröken *Hedvig Bjurström*. Dessutom ha många medlemmar i kretsarna på mötena delgivit sina rön och råd i husliga och aktuella frågor.

Vid demonstrationskurserna och »Praktiska kvarten» ha följande ämnen behandlats:

Bakning med jäst och bakpulver, Hirsgrynens användning och tillredning, Sojabönans användning och tillredning, Sparsamhet med bränsle och tid vid matlagningen genom användandet av koklåda, Sallader och salladsåser, Smetanan och dess användning, Strömning och dess tillredning, Användning av selleri, purjolök, jordärtskockor, palsternackor m. m., Kålens användning, Nässlor och annat smågrönt, Efterrätter, Beredning av potatismjöl, Beredning av sockerbetssirap, Beredning och användning av kakaoersättning, Smått och gott, Användningen av ärtmjöl, Julbakning, Beredning av julsnask, Praktiska vinkar och råd, Rengöring av husgeråd och möbel, Tvätt av nutida tyger, Skovård under kristid, Sätt att skydda sig för mal, Tillverkning av handtvål, Hemträdgården, Odling av potatis av potatisskal, Hemgymnastik.

Demonstrationsundervisning i kretsarna.

»Vispgrädd» av skummjolk har demonstrerats i Dagmarkretsen av Ragnhild Hytönen. I samma krets har även demonstrerats en klädning sydd av bordduk och halsduk, damtröja gjord av herr ylleskjorta, päls sammanställd av skinn och gammal herröverrock.

Nyförvärv till kretsarna.

Kretsarna Glimten, Munksnäs och Åttan ha under året anskaffat potatiskvarnar för beredning av potatismjöl. Dessa potatiskvarnar uthyras åt medlemmar mot en låg avgift.

Rådgivning för allmänheten.

Förutom de tidigare nämnda kurserna och Praktiska kvartern har föreningen anordnat Rådgivning för allmänheten. Med förståelse för Marthas strävanden upplät Varuboden i sin butik vid Centralgatan plats för försäljning av hushållslitteratur och recept samt för rådgivning under tiden 1 mars—20 april. Hushållslärarinnorna *Maj-Lis Nyberg* och *Ida Smeds* handhade denna rådgivning.

Dessutom har förfrågningar per telefon under utsatt tid besvarats av lärarinnan i huslig ekonomi, *Ida Smeds*, både under vår- och höstterminen.

Instruktionskurs.

Till den av Finlands svenska Marthaförbund anordnade kursen i föreningskunskap och talteknik för konsulenter och instruktörer voro kretsordförandena inbjudna. Ett tiotal representanter för föreningen deltog i kursen.

Gåvor åt Soldaterna.

Under detta år, likson under tidigare krigsår, har en av medlemmar ur olika Martha-kretsar bildad kommitté oförtrutet arbetat för anskaffande av jul- och påskgåvor, böcker m. m. åt soldaterna ute vid fronten. 211 paket ha avsänts med rikhaltigt innehåll. I de talrika tacksägelsebrev som skrivits av frontmännen betonas, att marthornas gåvor varit särskilt väl valda och praktiska. En korsu-man försäkrar, att dessa gåvor,

som visa, att icke ens den okända soldaten är glömd, på ett verksamt sätt stärker banden mellan front och hembygd. Ordförande för paketkommittén är fru *Aili Wessberg*. Verksamheten ledes av fru *Signe Lindholm*.

Beredskapsarbetet.

Nationalhjälpén.

Till förmån för Nationalhjälpén anordnade Helsingfors svenska Marthaförening en litterär afton på Royal den 6 april. Nettoinkomsten vid detta tillfälle steg till mk 7.800:—.

Även detta år deltaga Marthamedlemmar i insamlingen för Nationalhjälpén. Enligt meddelande har ca 16 miljoner mark insamlats i Helsingfors för Nationalhjälpén.

Jultjugufemman.

I den av Svenska Folkpartiet igångsatta insamlingen, benämnd Jultjugufemman, deltog föreningen. Även denna gång voro medlemmarna i kretsarna hjälpsamma som inkasserare.

Av inkomsten från Jultjugufemman tilldelade Svenska Folkpartiet Helsingfors svenska Marthaförening mk 10.000:— för utdelning åt hjälpbehövande i samhället.

Mors hjälp.

Föreningens ordförande, fru Wessberg, anhöll tillsammans med ordföranden för Helsingin Marttayhdistys hos Väestöliitto om anslag av de medel, som inflyta vid försäljning av Morsdagsmärket. Denna ansökan beviljades och nämnda föreningar erhöilo rätt att detta år försälja märket i Helsingfors till förmån för hjälpverksamheten bland mödrar och barn. Företaget sköttes av en kommitté, bestående av ordföranden, fru Wessberg, fruar *Bjurström*, *Skogström* och *Hytönen* samt medlemmar från Marttayhdistys. Nettoinkomsten steg till mk 35.761:20 och delades jämnt mellan ovannämnda föreningar.

Barnbespisning.

En värdefull insats i barnbespisningsarbetet har en del krets-marthor utfört. Fruarna *Erna Grönqvist* och *Elsa Mattsson* från

Ringblomman ha förestått den av *Aina Cederblom* anordnade barnbespisningen i den i Djurgården uppställda bespisningsbaracken. Många medlemmar från andra kretsar ha där beredvilligt deltagit i detta arbete för hjälpbehövande Helsingforsbarn.

Babyutstyrsrar för Moderskapshjälp.

Även detta år har föreningen insamlat material och härav förfärdigat babykläder för utdelning bland hjälpbehövande. Till Hangö skickades en större kollektion, som där fördelades.

Till Mannerheims barnskyddsförbunds krigsfadderavdelning har i Fredriksbergskretsen förfärdigats 6 st. vackra babykorgar med utstyrsel av nämnda förbunds material.

Adoptivfamiljer.

I samtliga Marthakretsar ha nödställda familjer med barn omhändertagits, i en del fall t. o. m. flera per krets.

Storinsamling av kläder och skodon.

Till Storinsamlingen av kläder och skodon har Helsingfors svenska Marthaförening bidragit genom en särskild insamling omfattande alla Marthakretsar. Insamlingen resulterade i 414 klädesplagg samt 52 par skodon, som inlämnades till Marthas Hemvrå. Dessutom ha många Marthor inlämnat klädespaket till andra insamlingsplatser.

I samband med Storinsamlingen anordnades en kaffekonsert på Royal, en fest på Konservatoriet och en soaré på Adlon. Ordförande i festkommittén var fru Greta Bjurström. Medlemmar i den kommitté som i Hemvrån handhade sorteringen av de insamlade kläderna voro fruar Greta Bjurström, Berta Fröjdman och Edit Lindgren.

Talkoarbetet.

I talkoarbetet deltog många av föreningens medlemmar, icke enbart i jordbruks- och skördearbetet, utan även som vedhuggare.

Biblioteket.

I avsikt att väcka ett större intresse för biblioteket anordnades ett möte i Hemvrån den 19 maj för kretsbibliotekarierna. Vid detta tillfälle demonstrerade fru *Olga Hellström* biblioteket och

framhöll vilka värdefulla böcker där finnas. Frågan om huru biblioteket kunde fås mera anlitat diskuterades. Biblioteket består nu av 1.011 band. Under året har 368 boklån antecknats för skönlitteratur samt 58 för språk och studielitteratur, inalles 426 boklån.

Överbibliotekarie har varit fru Marianne Fellman under vårterminen och fru Olga Hellström under höstterminen. Kretsarnas bibliotekarier ha varit: Lisi Forsman, Wivan Häll, Anna Lund, Märtha Georgenson, Tyyne Lindfors, Elsa Donner, Doris Köntti, Margit Isaksson, Toini Stenman, Elna Åberg, Olga Hellström, Doris Edelmänn, Ellen Kozanowitsky.

Under vårterminen anordnades en fest med gediget program till förmån för biblioteket.

Fonden »Mors minne».

Fondens medel stiga för närvarande till mk. 12.000: — sedan mk 10.000: — år 1940 inbetalats på försvarslånet.

Inkomstkällor för föreningen.

Även detta år anordnades Marthas sedvanliga påskmarknad, för vilken också denna gång fru *Aili Wessberg* var ordförande. Ehuru påskmarknaden nu tilltogs i mindre skala än tidigare blev behållningen god för föreningen. Alla kretsar hade även kommit sig till oväntat god behållning, ehuru man vid förberedelserna ansåg det vara svårt att i dessa materialbristens tider åstadkomma något. Resultatet av påskmarknaden visade vad intresse och god vilja kan åstadkomma.

Barnteater.

I januari anordnades tre lyckade barnföreläsningar i Operahuset. Vid dessa tillfällen uppfördes pjäsen »Guns äventyr» av *Margit von Willebrand-Hollmerus*. Nettobehållningen, som tillföll föreningen, steg till mk 30.783: —. Verksamma som arrangerar voro fruor Maggie Dittmar, Greta Bjurström och Dolly Seidenschnur.

Stipendier och understöd.

Under året ha inom kretsarna utdelats inalles 63 större eller mindre stipendier, in summa mk 40.083: —.

En sjukhjälps- och rekreationsfond har bildats i Bikupan. — Attan har en s. k. Penni-kassa, från vilken understöd utdelas.

Kansliet.

Kansliet har varit inrymt i Hemvrån och skötts av ordföranden. Kartoteket har omhänderhafts av fru Natte Ruotzi, som även varit anställd som kanslibiträde.

Gåvor.

Av fru *Ines Madwig* från Hemgården har föreningen fått mottaga en ny lampa till kanslirummet.

Fruar *Margit von Willebrand-Hollmerus* och *Maggie Dittmar* ha skänkt böcker till föreningens bibliotek.

Nyland, nation

Representation.

Ordföranden, fru *Aili Wessberg*, är Marthaförbundets representant i Finlands Röda Kors råd samt suppleant i Nordens Husmodersförbunds styrelse. Fru *Aili Wessberg* har representerat föreningen såsom styrelsemedlem i Nationalhjälpens samt såsom viceordförande i Fria Vården. Fru *Arla Stude* är där hennes suppleant. I stadsstyrelsens kommitté för bostadsfrågans lösande är fru *Wessberg* föreningens representant. Vid Folkförsörjningsministeriets möten har föreningen representerats av ordföranden och av fruor *Bjurström* och *Smeds*. Viceordföranden, fru *Greta Bjurström*, har representerat föreningen såsom medlem i Svenska Upplysningsbyråns i Helsingfors styrelse samt i Lantbruksklubbsdelegationen, där hon även är medlem. Viceordföranden, fru *Bjurström*, har även fungerat som ordförande för den av Centralkommittén för storinsamlingen av kläder och skoplagg tillsatta fest- och lotterikommittén och är medlem i den av samma centralkommitté tillsatta insamlingskommittén. Sekreteraren *Ida Smeds* har representerat föreningen vid Fiskhamnens invigning ute på Näholmen. På Fiskodlingens vänners års- och diskussionsmöte representerades föreningen av skolkökslärarinnan *Alli Jansson*, konsulent *Svea Enroth* och fru *Ida Smeds*. Fröken *Enroth* invaldes på detta möte som föreningens representant i den kommitté, som tillsattes för att utröna möjligheterna för en ökad tillgång på fisk i huvudstaden.

Exkursioner och utfärder.

Exkursioner och utfärder ha företagits till Högvala Seminarium, Hemsysterskolan i Hindhår, Brunakärr koloniträdgård och Fiskartorpet.

Utställningsbesök.

Besök ha gjorts på Arbetarskydds- och välfärdsutställningen, på Helsingin Marttayhdistys trädgårdsutställning »Mer ur täppan» och på Ungdomens Hobbyutställning i Konsthallen.

Koloniträdgårdsverksamheten.

I en till årsberättelsen fogad rapport, skriven av fröken Hanna Hagbom, redogöres för arbetet inom Helsingfors-marthornas koloniträdgård i Brunakärr.

Marthahemmet

inrymt i Arbetarskydds- och välfärdsmuseet, har enligt uppgift från museet under det gångna året besökts av 8100 personer.

Styrelser, kommittéer och representanter.

Föreningens styrelse: *Aili Wessberg* ordförande, *Maggie Dittmar*, första viceordförande, *Greta Bjurström*, andra viceordförande, *Ann-Marie Blomstedt*, kassör, *Ida Smeds*, sekreterare, *Pian Pomoell*, vicesekreterare. Övriga styrelsemedlemmar: *Sally Brander*, *Liv Floman*, *Ruth Furstenborg*, *Tove Hedström*, *Irene Lindholm*, *Märta Pontán*, *Edith Solin*, *Arla Stude*, *Ellen von Weymarn*, *Margit von Willebrand-Hollmerus*.

Bibliotekarie: fru *Marianne Fellman* under vårterminen och fru *Olga Hellström* under höstterminen. Ekonom för Hemvrån: *Ines Madwig*. Kanslibitråde: *Natte Ruotzi*. Revisorer: direktör *Gideon Ahlgren* och fru *Rauha Alftan*, ersättare fröken *Berta Sandman*, fru *Mila Gustafsson*.

Helsingfors svenska Marthaförenings representanter vid Finlands svenska Marthaförbunds års- och extra möten: *Maggie Dittmar*, *Vava Grönlund*, *Elsa Planting*, *Edith Solin*, *Ida Smeds* med *Berta Fröjdman*, *Märta Pontán*, *Greta Bjurström*, *Edith Lindgren* och *Tove Hedström* som ersättare.

Kretsarnas valda representanter.

Bikupan: Anna Nyberg, Hélène Rotkirch-Jacobsson, Dagmar Bergström, Gertrud Forsström, Ella Öhman, Ingrid Rehnfors, Ersättare: Jenny Imroth, Ellen Nyholm, Annett Lemström.

Dagkretsen: Edith Degerth, Gerda Fagerstedt, Eva Parkkinen.

Dagmarkretsen: Dagmar Wennerström, Hanna Rosander, Anna Nygren, Edith Lindgren, Svea Lindgren, Elsa Möller. Ersättare: Sylvia Hermansson, Edit Lundgren, Sylvi Kortman.

Fredriksberg: Emmy Wikström, Ida Kindt, Agnes Ylöstalo, Ingrid Lindeberg. Ersättare: A. Lesch, Lydia Tarvonen, Ada Kullberg, Astrid Johansson.

Glimten: Karin Koskinen, Alma Sihvonen, Addi Nordström, Astrid Kuhlberg, Anna Ekman, Mary Eklund.

Hemgården: Margareta Boxström, Jenny Ekberg, Jenny Ekholm, Olga Engström, Lise Hedman, Augusta Holmberg, Agda Kämpe, Ragnhild Malm, Doris Nyman. Ersättare: Lilly Anell, Anna Holmström, Anna Kariniva.

Kottby-Martha: Gertrud Lindberg, Fanny Odell, Gurli Lindroos, Anita Trogen.

Munksnäs-kretsen: Paulette Lindroos, Sigrid Theslöf.

Ringblomman: Alina Sandell, Astrid Grönvall, Ester Andersson. Vera Santamäki, Mimmi Hannunen.

Tölö-kretsen: Mathilda Falck, Ingeborg Lindström, Hilda Nyman,

Veckofröjden: Olga Berlin, Vilhelmina Berglöf, Fanny Frisk, Ellen Jonsson, Karin Ekman, Dagmar Maukonen, Maja Sormunen. Ersättare: Fanny Åberg, Elin Asp, Hilma Fristedt.

Åttan: Fanny Gleissner, Jenny Roschier, Alma Strömberg, Natalia Palenius, Lea Gustafsson, Karin Engström. Ersättare: Lyyli Lauraeus, Anna Stigell, Helena Östling, Doris Edelman, A-L. Hollander, E. Wickström.

Kommittéer.

Kommittén för anordnande av studiekurser: Aili Wessberg, ordförande, Maggie Dittmar, Signe Bäckström, Ida Smeds.

Kommittén för Marthahemmets upprätthållande i Socialmuseet: Aili Wessberg, ordförande, Signe Bäckström, Ida Smeds.

Organisationskommittén för »Mors hjälp»: Aili Wessberg, ordförande, Greta Bjurström, Hulda Skogström, Ragnhild Hytönen.

Kommittén för anordnande av en tillställning för Nationalhjälp: Maggie Dittmar, ordförande, Greta Bjurström, Märta Pontán, Margit von Willebrand-Hollmerus.

Kommittén för storinsamlingen av kläder och skodon: Greta Bjurström, ordförande, Berta Fröjdman, Edith Lindgren.

Påskmarknadskommittén: Aili Wessberg, ordförande, jämte 4 medlemmar från varje krets.

Marthas koloniträdgårdsnämnd: Aili Wessberg, ordförande, Hanna Hagbom, I. viceordförande, Axel Falk, II. viceordförande, Hanna Hagbom, kassör, Tyyne Lindfors, sekreterare, medlem Elin Nyström.

Hedersbevisningar och uppvaktningar.

Fru *Natte Ruotzi* uppvaktades på 70-årsdagen och tilldelades vid detta tillfälle Marthamärket i guld. Tölökretsens mångåriga ordförande, fröken *Hanna Hagbom*, uppvaktades på 70-årsdagen. Syster *Rakel Edgren* på 50-årsdagen. Till A.B. Högvallas 25-årsjubileum avsändes telegram.

Dödsfall.

Föreningens äldsta medlem, Eufrosyne Swahn från Hemgården, har under året avlidit. Fru Swahn var 92 år gammal och hade länge tillhört kretsen. Hon var en trofast martha, som ännu under senaste år besökte mötena och ända in i det sista med varmt intresse följde med kretsens verksamhet. Övriga medlemmar som avlidit äro: Ester Bergström, Ida Blomqvist, Svea Björkman, Natte Dahlström, Ida Edelman, Ester Erlin, Amanda Fristedt, Hilma Helenius, Fanny Hyvönen, Elin Kielenbeck, Ida Lindelöf, Mimmi Lindqvist, Elsa Lundell, Hetti Masalin, Fanny Nikolajeff, Gustava Nordman, Margit Nummelin, Ester Parkkinen, Alma Pihlström, Hilma Skogström, Ellen Zilliacus.

Även Flickmarthorna ha förlorat två av sina kamrater, Berit Andberg och Anita Pettersson. Anita Pettersson var den första av våra flickmarthor, som skördades av döden och hennes jordfästning blev ett gripande minne för dem som bevistade den. Om Berit Andberg skriver en av hennes kamrater i sin rapport: Vi voro 19, men så borttogs Berit från vår krets genom difteri. Hon begrovs på Sandudd. Lilla Berit hyllades med sång och blommor och höstsolen sken vackert på gravkullen.

Marthakoloniträdgården i Brunakärr 1943.

Rapport av Hanna Hagbom.

Den regnrika sommaren blev, då ingen bevattning erfordrades, nog så bekväm för kolonisterna. Sådden kunde utföras i god tid. Visserligen inträffade några frostnätter i slutet av maj, som skadade tidigt satt potatis, men plantorna »togo sig» och blevo sedan kraftiga. Bärbuskar och de tyvärr nu alltför få fruktträden blommade rikt och gävo god skörd. Köksväxterna inkräktade kanske delvis på blomsterodlingens utrymme — cikoria odlas numera i varje täppa — men blommor sågos överallt, ty just under mörka tider behövs färgglädjen.

Brunakärr koloniträdgård räknade detta år sin 25:te sommar och den 8 augusti firades en gemensam minnesfest av de 3 föreningar, som där bygga och odla. Programmet upptog historik av frk. Berta Tabelle, flera tal, bl. a. av marthakolonisternas ordf. fru Wessberg, samt hälsningar från Finlands övriga koloniträdgårdar. En damkör och en blandad kör hade under sommarveckorna inövats av undertecknad. Dessutom förekom allsång, solosång, bygdemålsdialog och musik. Festen försiggick i hällregn och förlades därför till Marthas och Kvinnoförbundets gemensamma stuga, där sämjan fick ge rum.

1 juli företogs av marthakolonisterna en utfärd till Hangö, där vi med sorg och bitterhet konstaterade krigets hemska spår, men även fingo beundra modet och förtröstan hos dem, som tagit upp nybyggnadsarbetet i den härjade hembygden. En stämningsfull kaffestund tillbragtes i ett Hangöhem; undertecknad talade och »Bevara Gud vårt Fosterland» sjöngs.

Den 19 augusti mottogo marthakolonisterna besök av omkring 100 invalider under fru Wessbergs ledning. De trakterades med kaffe och bär. — Till invalidsjukhus ha marthorna denna sommar skänkt 250 kartonger bär samt blommor.

Hemgårdens marthor besökte trädgården den 5 september. Ett gemensamt skördesamkväm i Fylgiastugan, samt ett marthasamkväm i eget bo avslutade sommarens strävanden. Dessa ha, särskilt genom sångövningarna och festförberedelserna bidragit att sammanföra och förena kolonisterna i Brunakärr.

Januari 1944.

Kretsarnas medlemsantal och verksamhet.

	Medlemsantal		Före- drag	Vecko- mötenas antal	Medel- antal deltagare	Större möten o. fester	Antal del- tagare
	1943	1942					
Bikupan	202	234	3	25	38	4	75
Dagkretsen	81	82	11	26	26	1	40
Dagmarkretsen	181	175	16	19	63	1	105
Drumsökretsen (ny- startad i decemb.			1	1			
Fredriksberg	211	216	12	25	32	3	188
Glimten	142	141	28	25	36	2	186
Hemgården	253	261	6	23	55	4	307
Kottby-Martha	102	111	4	11	25	2	90
Munksnäs-kretsen	44	50	18	17	24	2	109
Ringblomman	152	150	26	23	34	1	80
Tölökretsen	146	148	16	16	42	2	190
Veckofröjden	219	216	13	26	60	3	290
Ättan	183	151	23	30	53	3	278

Kretsarna.

Krets:	Ordförande:	Viceordförande:	Sekreterare:	Kassör:
<i>Bikupan</i>	Ruth Furstenborg	Ingrid Ståhle	Lisi Forsman	Greta Wickström
<i>Dagkretsen</i>	Irene Lindholm	Greta Österberg	Signe Lindholm	Karin Mannerström
<i>Dagmarkretsen</i>	Märta Pontán	Berta Fröjdmán	Ingrid Björkell	Ingrid Heikel
<i>Drumsö Marthakr.</i>	grundad i december	Hella Krook	Sylvi Kortman	Dagmar Wennerström
<i>Fredriksberg</i>	Sally Brander	Anna Nygren	Minna Larsson	Alma Falenius
<i>Glimten</i>	Margit v. Willebrand-	Edith Lindgren	Saga Johansson	Göta Martin
<i>Kottby-Martha</i>	Hollmerus	Rosa Smedberg	Eine Hartzell	Sisse Bonsdorff
<i>Hemgården</i>	Edith Solin	Aina Johansson	Kerstin Jormala	Anna-Lisa Weckström
<i>Munksnäckskretsen</i>	Ellen v. Weymarn	Inez Behr	Zaida Nisula	Ebba Rosenbröjjer
<i>Ringblomman</i>	Liv Floman	Zaida Grönstrand	Maily Trolle	Viola Skogström
<i>Tölöskretsen</i>	Arla Stude	Hellin Wahlman	Lise Hedman	Signe Adams
<i>Veckofröjden</i>	Tove Hedström	Hulda Skogström	Inga Sjöman	Paulette Lindroos
<i>Åttan</i>	Maggie Dittmar	Inez Madwig	Lily Björling	Mila Gustafsson
	Greta Bjurström	Solveig v. Schoultz	Sigrid Theslöf	Toini Rehn
		Ida Smeds	Hedvig Hoffström	Birgit Ekberg
		Signe Malmström	Emy Olin	Greta Nerkinen
		Irene Landtman	Margarete Nyberg	Walborg Stead
		Hervor Roos	Toini Lönnberg	Fanny Frisk
		Karin Kihlman	Hervor Roos	Agnes Esselström
		Ragnhild Hytönen	Olga Hellström	
		Rauha Alfthan	Linnea Qvarnström	
			Doris Edelmänn	

Tablå öfver Helsingfors Svenska

Inkomster:

Saldo från år 1942	27.007: 77
Lyftat räntan å Sparbanksfonden	809: 20
2 st. Stockholms stads 1889 års obligationer ränta inlösta	813: 40
Medlemsavgifter och frivilliga gåvor	15.111: 50
För »Mors Hjälp» insamlade medel	15.300: —

Anslag:

från Helsingfors Stadsfullmäktige	6.000: —	
» Svenska Kulturfonden (gm. Centralstyrelsen)	3.500: —	9.500: —

Gåvor, donationer & bidrag:

Finska Kabelfabriken	3.000: —	
Dir. Backmans donationsmedel	27.126: 10	
från kurser, demonstrationer m. m.	34.193: 70	
» påskmarknad och barnföreställningar	63.197: 75	127.517: 55
Hemvråns hyresinkomster: från utomstående	575: —	
» kretsarna	6.335: —	6.910: —
Kretsarnas andel i vaktmästarens lön		2.160: —
Koloniträdgården, arrenden		8.735: —

Räntor:

å Sparbanksfonden	758: 10	
å Hemvråns hyresfond	2.573: 50	
å »Mors Minne» fonden, influtna medel ränta ...	3.296: 55	
å Sparkasseräkning N:o 2137	1.616: —	
å »Mors Hjälp» Kapitalräkning N:o 80	12: 50	8.256: 65
	mk	222.121: 07

Marthaförenings ekonomi år 1943.

Utgifter:

Utg. för kurser, demonstr. m. m.	36.650: 05
» » påskmarknad, biograf- och barnföreställn.	22.401: 60
Kansliarvode	11.700: —
Hemvråns vaktmästarelön, förutom fri bostad ...	10.100: —
Allmänna omkostn. s. s. årsberättelse, tryckn.kostn., studiecirklar, bibliotek, kartotek, sekreterare, kassör, bitr. m. m.	19.586: 15
Post, telefon, annonser, kanslitillbehör m. m.	3.264: 30
Uppvaktingar och representationer	842: —
Medlemsavgift till Centralstyrelsen	3.566: —
Hemvråns hyra.....	19.936: —
Omkostn. s. s. belysning, gas, städning, tvätt m. m.	4.373: 70
Tapetserings- och målningsarbeten i Hemvrån ...	2.829: 50
Kretsarna: hyra för Hemvrån	6.335: —
» » lokaler i staden	1.997: —
utdelade understöd ur »Mors Hjälp» medel	15.300: — 23.632: —
Koloniträdgården: arrenden m. m.	9.644: —
Räntor: insatta å bankräkningar	7.398: 65
Saldo: kontant i kassa	2.466: 47
å Sparkasseräkning N:o 2137	43.362: 50
å »Mors Hjälp» Kapitalräkn. N:o 80	368: 15 46.197: 12

mk 222.121: 07

Ställning den

Aktiva:

Kassa, kontant 2.466: 47

Kapital- och Sparkasseräkningar:

Sparbanksfondens	Sparkasseräkning	N:o	
134994			20.758: 10
Hemvråns Hyresfonds	Sparkasseräkn.	N:o	
183329			60.247: 15
Hemvråns Hyresfonds Kapitalräkn.	N:o 23520		11.032: 80
N.F.B. Sparkasseräkning	N:o 2137		43.362: 50
»Mors Minne» fondens Sparkasseräkn.	N:o 24425		11.526: 25
»Mors Hjälp» Kapitalräkning	N:o 80		368: 15
Inventarier i Hemvrån			147.294: 95
			25.362: —

Aktier & Värdepapper:

Hemvrån i O.Y. Simonlinna		225.000: —	
Statens 1939 års försvarslån (Mors Minne fonden)		10.000: —	
Statens 1939 års försvarslån (Hemvråns hyresfond)		30.000: —	265.000: —
		mk	440.123: 42

31 december 1943.

Passiva:

Fonder:

Sparbanksfonden	20.000: —	
Hemvråns hyresfond	101.113: 80	
»Mors Minne» fonden	21.526: 25	142.640: 05

Kapitalbehållning:

Föreningens nettoförmögenhet		297.483: 37
------------------------------------	--	-------------

mk 440.123: 42

